

Basoko maitagarria

Istorioa: ***Teresa Sala Bernaus*** Mundu irudizko batean kokatutako fantasia bat, non sorginkeriak eta sendabide magikoak istorioak kontatzearen eremukoak diren.

Oilarraren kukurrukuak Èvelin esnatu zuen. Begi beltz erraldoiak ireki eta eguzki-izpiak bere gelara sartzen ikusi zituen. Leihotik begiratu eta oilarra lorategiko hesian kukurrukuka ikusi zuen. Beste aldean, ahuntzak libre bazkatzen ziren. Aita ahuntz bat jezten ari zen, eta ama oiloei artoa ematen ari zen.

“Egun on!” oihu egin zuen leihotik.

Ukuilura jaitsi eta bi antxume jaioberri laztandu zituen, maitasunez “Blanqueta” eta “Pigada” deitzen zizkienak. Amak arrautzak biltzen laguntzeko eskatu zion. Èvelinek saskitxoa eusten zuen amak oiloek errun zituzten arrautzak arretaz hartu eta barruan sartzen zituen bitartean, kontuz ibiliz ez hausteko. Èvelinek oilo bat arrautza batzuen gainean eserita ikusi zuen.

“Ama, oilo honen azpian arrautza gehiago daude”, ohartarazi zion amari.

“Hauek eklosionatzen utziko ditugu”, erantzun zion amak irribarre batekin Èvelinen ilusioari begira.

“Ureztatu lorategiko loreak nik esnea irakiten eta gosaria prestatzen dudan bitartean”, esan zion amak, arrautzen saskia hartu eta senarrak herrikoei esnea saltzeko jetzi berri zituen ahuntzetara joan ondoren.

Èvelin presaka joan zen mahuka hartu eta lorategiko lore guztiak ureztatzera: arrosak, margaritak, petuniak, tulipak... Kontuz ibili zen erlauntza ez bustitzeko, erleak ez molestatzeko; bazekien beharrezkoak zirela, eztia egiteko nektarra biltzen zutelako eta loreak polinizatzen laguntzen zutelako, eta molestatzen ez bazituen, hobe zen lasai behatzea eta distantzia mantentzea.

Etxera iritsi zenean, amak esne baso bat eztiarekin eta marmeladaz estalitako ogi txigortu xerra bat prestatuta zituen, fruta-arbolen sailean bildutako mertxikekin egina.

Gosaldu ondoren, Èvelinek amari platerak garbitzen lagundu eta komunera joan zen, non ilea garbitu eta orraztu zuen. Pijama kendu, galtza motzak eta jertse bat jantzi, ohea egin eta lagunekin jolastera atera zen. Herriko plazan, Iris eta Ivanekin elkartu zen.

Elkarrekin mendi aldera joan ziren. Korrika egiteaz nekatu zirenean, harkaitzen artean isurtzen zen iturburuko ura edan eta belarretan etzan ziren zeru urdinean zehar hegan egiten zuten hegazkinak ikusteko.

“Hegazkin berri bat dago azkenaldian”, esan zuen Ivanek.

“Hori da. Hau desberdina da; baxuago hegan egiten du eta besteek baino ke gehiago uzten du”, gaineratu zuen Èvelinek.

Denbora baten ondoren, herrira itzultzeko jaiki ziren eta auto beltz bat Èvelinen etxerantz zihoala ikusi zuten. Beltzez jantzitako bi gizon autotik irten eta gurasoekin hitz egin zuten. Ez zioten askorik pentsatu eta herrira itzuli ziren, jolasekin jarraituz.

Hurrengo egunean, Èvelin sukaldera joan zen gosaltzera eta ikusi zuen bere amak, egunero bezala esnea irakin beharrean, plastikozko botila bat hozkailutik hartu eta esnea edalontzi batera bota zuela.

“Zergatik sartu duzu esnea botila honetan, ama?” galdetu zuen, harrituta.

“Erresuma honetako agintariek arauak aldatu dituzte, eta orain esnea merkatariei entregatu behar diegu”, erantzun zion amak. “Zergatik den jakin beharko dugu”.

“Zergatik?” galdetu zuen Èvelinek, are harrituago.

“Ez dakit. Esaten dute esne egosi gabea edateagatik gaixotu ez gaitezen dela”, erantzun zion amak, sorbaldak altxatuz.

Èvelinek ez zuen ezer esan, baina lehen bezain harrituta eta nahastuta zegoen oraindik.

Oporretan, Èvelin eta bere lagunak egunero mendira joaten ziren jolasteko, eta handik gurasoak lanean eta soroak zaintzen ikusten zituzten. Egun batean, auto beltza berriro herrira hurbiltzen ikusi zuten, eta beltzez jantzitako gizonak jaitsi eta denbora luzez hitz egin zuten gurasoekin.

Joan zirenean, Èvelin eta bere lagunak aitak lan egiten zuen fruta-arboletara jaitsi ziren, zer esan zioten galdetzeko.

“Zer nahi zuten gizon horiek?” galdetu zuten.

“Fruta-arbolek gaixotasun bat harrapatu dute, eta sendatzeko produktuak saldu dizkigute”, erantzun zuen aitak.

Haurrak herrira joan ziren, eta plazara iritsi zirenean, heldu asko hizketan ikusi zituzten.

“Zer gertatzen ari da?” galdetu zion Irisek amari.

“Gizon horiek hazi batzuk saldu zizkiguten azkarrago hazten diren eta fruitu gehiago ematen duten soroetarako. Haiei esker, diru gehiago irabaziko dugu eta aberastu egingo gara”, erantzun zuen gogotsu.

Hori entzutean, Iris, Èvelin eta Ivan pozik saltoka hasi ziren.

“Aberastu, aberats! Aberastu egingo gara!” oihu egin zuten, besoak airean altxatuz eta bihotzez barre eginez.

Asteek aurrera egin zuten, eta Èvelinek eta bere lagunek eskolara itzuli behar izan zuten.

Èvelinek jada amaitu zituen etxeko lan guztiak afaldu aurretik. Jaten amaitu zuenean, gurasoei gabon musu eman eta bere gelara joan zen oheratzeko ipuin bat irakurtzera.

“Gogoratu hortzak ondo garbitzea kariesa ez izateko”

—ohartarazi zion amak.

Hurrengo egunean, irakasleak esan zien latak eta plastikozko ontziak biltzera joango zirela eskola-txango batera. Azaldu zuen gero eta plastikozko ontzi gehiago erabiltzen ari zirela eta jende askok landa eremuan uzten zituela. Irakasleak zabor poltsa bat eman zien ikasle bakoitzari, eta aurkitu zituzten ontzi guztiak biltzera joan ziren.

Harrituta geratu ziren bidean botatako plastiko kopuru handia ikustean. Hondakin guztiak bildu eta zabor poltsan sartu zituzten. Irakasleak esan zien oso garrantzitsua zela plastikoa birziklatzeko ontzi batera botatzea.

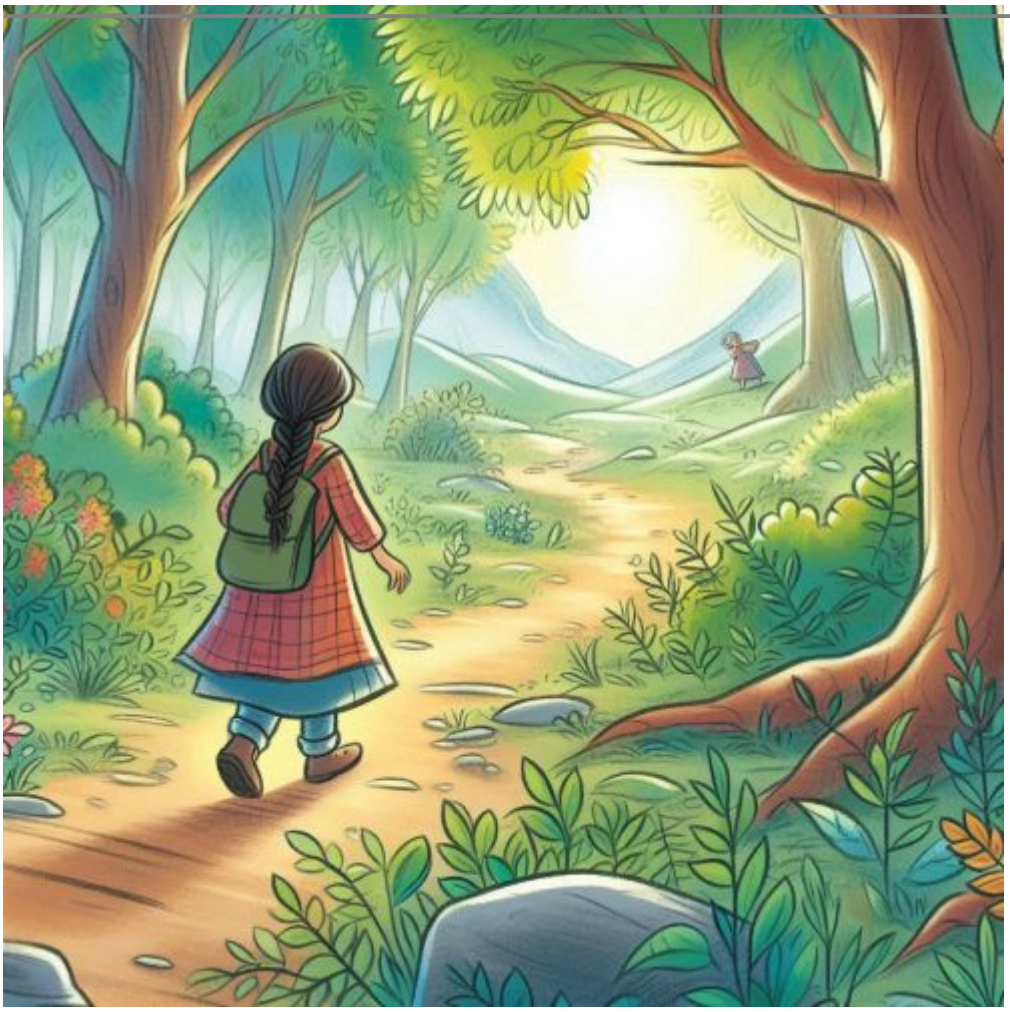
“Plastiko hau ibaira edo itsasora iristen bada, arrainek irensten dituzten substantzia toxikoak askatzen ditu eta gaixotu egin gaitzakete arrain kutsatua jaten badugu”.

Èvelinek irakasleari entzun zion, plastikoz betetako ibaiertzak triste behatzen zituen bitartean.

Gabonak iritsi ziren, eta haiekin batera, negua. Èvelin pozik zegoen, aitona-amonen etxean afaltzera zihoazelako. Sabelaldeko minarekin

esnatu zen, baina ez zuen ezer esan, amak ohean geratzera behartuko ote zuen beldurrez. Aitona-amonak ikusi zituenean, besarkada handi bat eman zien eta bazkaltzeko orduan haien ondoan eseri zen. Urdaileko mina okerrera egiten ari zen, eta azkenean, amari esan behar izan zion. Ohera eraman zuten, eta okerrera zihoala ikusi zutenean, medikuarengana eraman zuten. Hark proba batzuk egin eta botika batzuk eman zizkion.

Herrira itzuli zenean, beste haur batzuk ere gaixo zeudela jakin zuen: batzuek beraren antzeko sabeleko mina zuten, beste batzuek arnasa hartzeko arazoak zituzten, beste batzuek sukarra zuten... Medikuek probak egiten zizkieten eta sendagai berriak ematen zizkieten aldiro sendatzeko. Amek ez zuten ulertzen zer gertatzen zitzaien; gero eta haur gehiago gaixotzen ari ziren.

Èvelinen amak basoan bizi zen sorgin bat gogoratzen zuen. Herrikoek gaiztoa zela esaten zuten, magia beltza praktikatzen zuen emakume oso arraroa. Baina Èvelinen amak ez zuen jendeak esaten zuen guztia sinesten, eta haurrei laguntzea espero zuen, haietaz arduratzen zirenei bezala. Basora sartu zen, sorgina non bizi zen ondo gogoratu gabe. Orduak eman zituen oinez eta beldur zen gaua bakarrik basoan pasatzeko. Gaua iristen ari zen etxe zuri txiki bat ikusi zuenean. Une batez zalantzan egon zen atea jo aurretik. “Zer gertatuko litzateke herrikoek arrazoia badute eta zerbait txarra egiten badidate?”, pentsatu zuen izututa. Baina bere alaba gaixoaren irudia berehala itzuli zitzaion burura, eta beste ezer pentsatu gabe jo zuen. Adin ertaineko emakume batek ireki zuen atea, irribarrea ezpainetan zuela. Etxera gonbidatu zuen, eta Èvelinen amak bisitaren arrazoia

azaldu aurretik, sorginak esan zion bazekiela herriko haurrentzako laguntza eskatzera etorri zela. Sorginak azaldu zion beltzez jantzitako gizonek basoan bizitzera behartu zutela eta herrikoei gaizki hitz egiten hasi zitzaiela.

“Zergatik egin zuten hori?”, galdetu zuen Èvelinen amak, harrituta.

“Erresuma honetan, beltzez jantzitako gizonek basoa eta bertako biztanleak gaixotzen dituen sorginkeria bat egin dute. Soluzio faltsuak saldu nahi dituzte aberasteko. Nire amonak magia mota desberdin bat irakatsi zidan: lurra zaintzearen eta elkarri laguntzearen magia”, azaldu zuen maitagarriak.

“Egin al dezakezu ezer guri laguntzeko?” galdetu zuen Èvelinen amak.

— Bihar etorriko naiz zurekin egoteko. Medikuek zure alaba zaintzen jarraituko dute. Istorio honetan, ihintz eta izar-argiaren edabe bat prestatu eta sorginkeria lasaigarri bat eskaini diezaioket. Gure istorioko magia da, ez benetako munduko erremedio bat.

Agindu zuen bezala, hurrengo egunean sorgina Èvelinen etxean agertu zen.

Izutu ez zedin, amak esan zion maitagarri bat bisitan etorri zela sendatzera. Èvelinek maitagarria ikusi zuenean, haren edertasunak eta adeitasunak harritu zuen. Maitagarriak eskuak jarri zizkion Èvelinen buruan eta argi-sorginkeria bat egin zuen, fantasiazko mundu horretan bakarrik posiblea. Èvelinek begiak itxi eta kilikadura leun bat sentitu zuen buruan, gorputzetik behera hedatzen hasi zena, mina baretuz eta lo sakon utziz.

Etxetik irtetean, maitagarriak herrikoekin egin zuen topo, eta hauek oihu egin zioten ez zutela herrian nahi. Èvelinen amak defendatu egin zuen, alabari laguntzera etorri zela esanez.

“Nola dakizu sendatu nahi duela?” “Zer gertatzen da are gehiago gaixotzeko sorginkeria bat egiten badu?” oihu egin zuen jendetzak.

“Eman iezaiozu aukera bat. Nire alaba oso gaixo dago eta denok zaindu behar dugu”, erregutu zuen amak.

Herritarrek elkarri begiratu eta eskaera onartu zuten.

Maitagarriak egunero Èvelin bisitatzen jarraitu zuen, eta pixkanaka, hobera egin zuen osasuntsu egon arte.

Herritarrek ezin zuten sinetsi gertatutakoa. Barkamena eskatu zioten maitagarriari eta laguntza eskatu zioten seme-alabentzat.

Hilabete batzuk igaro ondoren, herriko haur guztiak osasuntsu zeuden, eta gertatutakoaren berri beste herri batzuetara zabaldu zen, eta hauek maitagarriaren laguntza eskatu zuten.

Joan aurretik, maitagarriak Èvelini eta bere amari agur esan nahi izan zien.

“Zu izan zinen nigan sinesten zuen pertsona bakarra, eta nire sekretu guztiak erakutsi nahi dizkizut beste batzuei lagundu ahal izateko”, esan zion maitagarriak Èvelinen amari eta bere jakinduria guztia irakasten hasi zitzaion.